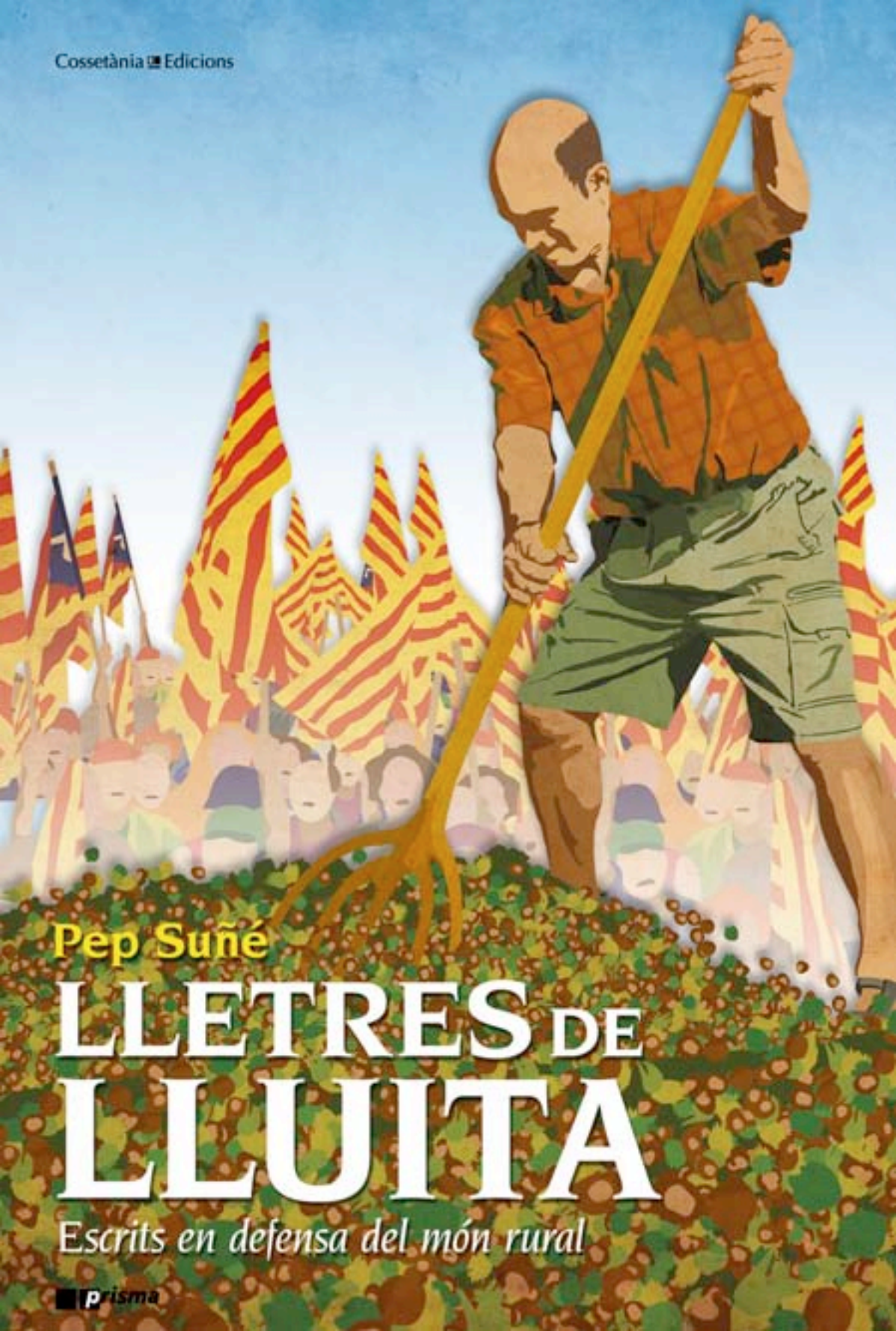

Cossetània Edicions

Pep Suñé

LLETRES DE LLUITA

Escrits en defensa del món rural

 Prisma

Col·lecció Prisma - 26

LLETRES DE LLUITA

Escrits en defensa del món rural

PEP SUÑÉ

Cossetània
EDICIONS

Amb la col·laboració de:

Primera edició: març del 2010

© Josep Suñé Blanch
© Cossetània Edicions

Edita: Cossetània Edicions
C/ de la Violeta, 6 • 43800 Valls
Tel. 977 602 591 • Fax 977 614 357
cossetania@cossetania.com
www.cossetania.com

Fotografies de la coberta i solapa:
Antoni Bonet Guivernau

Fotografia de la contracoberta:
Montserrat (cedida)

Disseny i composició: Imatge-9, SL

Impressió: Romanyà-Valls, SA

ISBN: 978-84-9791-664-6

Dipòsit legal: B-2.468-2010

Els articles de Pep Suñé que es reproduïxen en aquest llibre han estat publicats al diari *El Punt* de les comarques tarragonines, dins l'espai d'opinió La Galeria, durant els anys 1996-2008.

SOBRE EL LLIBRE

Teniu a les mans una selecció d'articles d'opinió d'en Pep Suñé, apareguts els darrers anys a l'edició de les comarques tarragonines del diari *El Punt*. Aquests bitllets constitueixen, en primer lloc, un contrapunt imprescindible per mirar d'abastar la realitat d'un país que acostuma a disposar la mirada lluny del món rural. El territori —que en diuen, com si tot no en fos—, que alguns voldrien estàtic en una ruralitat romàntica, també es troba sotmès a processos de canvi accelerats per la transformació i progressiva decadència de la tradicional unitat productiva pagesa. De la mà d'en Pep Suñé, dirigent durant molts anys de la Unió de Pagesos de Catalunya, trobareu la crònica d'alguns dels darrers conflictes sectorials, inclosos en el marc general de les reformes de les polítiques agrícoles europees.

Amb el seu estil proper, popular i contundent, en Pep Suñé no parla, però, només de conreus. Afortunadament com el de tants d'altres, el seu és un pas endavant, de vegades emprenyat, en la defensa d'un model de societat que es vol diferent al decidit en els despatxos oficials. Un país que es reivindica més participatiu i per tant democràtic, en el qual els ciutadans tinguin molt a dir sobre la terra on viuen i treballen. On no totes les decisions siguin limitades com en un taulell de joc acotat inevitablement pels interessos econòmics i polítics d'uns pocs. En aquest sentit, les tensions que s'han viscut a les Terres de l'Ebre i el Camp per l'aigua, la fruita seca o els parcs edítics constitueixen una resposta lògica a unes polítiques rebudes com una amenaça real, una resposta plena d'arguments, alguns dels quals trobareu en aquestes planes. Més enllà de conflicte, els articles d'en Pep Suñé traspuen un veritable amor per la terra, la seva gent i els seus costums.

10 Toni Bonet i Eva Pomares

Són un cant compromès amb un país que es vol viu, perseguint un futur millor sense descuidar les arrels que ens han dut fins aquí. Que en gaudiu!

TONI BONET I EVA POMARES

Toni Bonet i Eva Pomares són els qui han ideat i executat aquesta recopilació, amb la valuosa participació de molta gent, especialment i intensament el mateix Pep Suñé.

PRÒLEG

Aquest seguit d'articles d'en Pep Suñé en la major part publicats a l'edició tarragonina d'*El Punt* podríem anomenar-los «reflexions rurals», ja que es tracta dels punts de vista d'un pagès i sindicalista que no es mossega la llengua a l'hora d'analitzar temes molt diferents, importants tots, tant com per posicionar-s'hi de forma compromesa.

Com és ara, per exemple, la qüestió de l'aigua i la sequera que tanta polseguera va aixecar l'any 2008. Aquest tema no podia deixar indiferent en Pep atès tot el que va provocar de demagògia, mentides i també d'insults a la pagesia en tant que, segons els «savis», érem els primers malbaratadors d'aigua del país.

En Pep carrega contra en Sala Martín, exemple de tertulià que entén de tot i que manifesta la seva voluntat un cop més, ara per la sequera, que els pagesos haurien de desaparèixer, si no físicament, almenys sí professionalment. Jo també penso com ell que cal denunciar aquests presumptes intel·lectuals que apareixen en tots els mitjans de comunicació, parlant de qualsevol tema per complicat que sigui i que aprofiten qualsevol avinentesa per carregar contra la pagesia. Concretament el senyor Sala, que és del Maresme, va declarar uns quants mesos abans que esclatés la crisi econòmica que els pagesos de la meva comarca havíem d'anar a treballar a un banc perquè la nostra professió no era gens necessària. Al cap de poc temps es va produir en el mercat mundial aquella puja sobtada de preus d'aliments bàsics que tanta alarma social va causar i que va deixar descol·locats savis com Sala Martín.

Repassant-me tots els articles, penso que encara que són breus, i això deu formar part del tracte amb *El Punt*, n'hi ha que retraten molt bé la situació real dels sectors de producció o qüestions estruc-

turals, com és ara els transvasaments d'aigua, les Organitzacions de Productors de Fruïtes i Hortalisses (OPFH), els regadius pendents i la seva execució, les noves Organitzacions Comunes de Mercat (OCM) o la producció integrada en el sector de la fruita seca.

Denuncia el passotisme i la indiferència tant del DAR (Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural) com del Ministerio, principals responsables d'una situació en el sector agrari que es va agreujant per moments, que trenca el relleu generacional i aboca l'agricultura i la ramaderia a un carreró sense sortida. Concretament i respecte a la producció integrada comenta que «els consumidors tindran al mercat uns productes de més qualitat, i el pagès, més ingressos per exercir la seva tasca professional sense tants entrebancs econòmics, i tots plegats contribuïrem al fet que les coses es facin d'una manera més racional».

El problema és que els màxims responsables polítics pel que fa a l'agricultura l'única actuació racional que apliquen és al servei de l'agroindústria i dels grans interessos capitalistes que operen en el sector agrari. Tant fa que el secretari general del Ministerio sigui del Priorat o del Barcelonès o que el nou conseller del DAR sàpiga si les patates surten de sota terra o les cullen penjades de les branques d'un arbre.

Ni els uns ni els altres els nomenen i els paguen perquè siguin racionals en les seves actuacions, ni tampoc perquè tinguin en compte els problemes i les necessitats dels pagesos o els consumidors dels nostres productes.

Tenen molt clar sempre al costat de qui estan en el conflicte d'interessos fortíssim que es viu dins el sector agrari. Que els ho preguntin als viticultors davant els preus miserables del raïm i amb el tracte que donen als grans elaboradors del vi i del cava. Se'ls en fot que en aquest sector i en altres es trenqui la continuïtat generacional, essencialment per raons econòmiques o que tot un col·lectiu que feia producció integrada en horta amb una Agrupació de Defensa Vegetal (ADV) es doni de baixa, tips i farts d'una burocràcia irracional. Res d'això els treu el son, ni al «català» de Madrís ni al conseller de casa nostra.

Ambdós coincideixen que si els especuladors van bé el país va bé, encara que ens quedem sense pagesos i sense la producció de qualitat i segura que tenim i necessitem.

Però no tots els articles quinzenals d'en Pep són crítics amb el poder, suposo que perquè és avorrit parlar, o escriure en aquest cas, sempre de la mateixa renglòria.

En Pep es permet utilitzar a vegades una fina ironia per tractar els temes i en altres fins i tot el sarcasme. Penso en el meu avi, pastor d'ovelles del capdamunt de la serra del Cadí, capaç d'enfotre-se'n del mort i del qui el vetlla.

Entre la Fatarella o Gósol, Josa o Tuixén tampoc no hi ha tanta diferència i haver-hi nascut i viscut segur que imprimeix caràcter.

Comenta que el Programa de Desenvolupament Rural (PDR) neix «discapacitat» en el marc d'una Conselleria que en tres anys ha tingut tres consellers i un grapat de directors generals, més preocupats de l'increment dels moixons que de la desaparició dels pagesos. Ara tenim, ens diu, una pagesia buida i una conselleria «Llena». Li queda temps, però, per parlar dels pobles dels voltants de l'Ebre, de festes populars, de dits també populars en risc de perdre's, dels incultes de Greenpeace quan culpabilitzen els pagesos pels incendis forestals. També de la memòria històrica, tan propera a les Camposines, o amb el necessari reconeixement, avui, dels exiliats de la Guerra Civil.

Bé, tampoc no es tracta, en aquesta mena de pròleg, d'inventariar tots els articles, que en són molts. Per acabar, vull remarcar l'esment que fa de la llarga lluita del sector de l'avellana a les comarques de Tarragona i dels companys que hi vam perdre pel camí. N'esmenta dos perquè eren molt coneguts: en Lluís Nomen i en Vicenç Montserrat. Vull recordar aquella llarga mobilització setmanal amb les accions de cap de setmana, gairebé sempre a la carretera, i les assemblees itinerants els dijous, que van omplir els poliesportius de tants i tants pobles.

Personalment en conservo un record inesborrable, per la meua modesta participació, però sobretot per la sort de poder viure l'assemblearisme d'un model sindical participatiu.

Hi havia gent de totes les edats i condicions, en molts casos tres generacions d'una mateixa família. Coratjosos i animats, sobretot les dones, en una lluita que sabien que seria llarga i difícil. El comiat a mitjanit era sempre el mateix: «Fins dissabte o diumenge a la carretera i fins dijous vinent a la propera assemblea.» Que podia ser propera o allunyada, només cal recordar a dalt a Prades amb la plaça plena de gom a gom o a la nit clamorosa de Vandellòs, on vam arribar-hi molt

tard amb en Pere Guinovart perquè sortíem d'una reunió maratonia amb el DARP, que volia ser una ensarronada, arran de l'incendi de Borges que s'havia produït la nit anterior.

Amb bones o males notícies a valorar i considerar l'assemblea no s'acabava, però, sense els versos d'en Pep Suñé, que glossaven els darrers esdeveniments i miraven sempre d'animar el personal.

Que les reflexions d'en Pep a *El Punt* serveixin per mantenir el caliu de la lluita sindical que vam aprendre a la Unió de Pagesos, que ha estat sempre una excel·lent escola de formació, necessària per a la defensa de la pagesia però també per aconseguir una Catalunya més justa, lliure i solidària.

PEP RIERA

*Pagès i excoordinador nacional
de la Unió de Pagesos de Catalunya*

AGRICULTURA

La cultura catalana té les seves arrels i els seus orígens en el món rural i, per descomptat, en la seva activitat agrícola, des de festes populars fins a l'actual gastronomia tradicional tan de moda avui dia. Aquest, però, és i ha estat un sector que durant segles ha hagut de lluitar per fer-se un lloc en la societat del nostre país, els homes i les dones que viuen i treballen a la Catalunya rural no ho han tingut fàcil; de fet, la lluita no s'ha acabat i continua sent necessària, no hem assolit —i ens falta bastant per fer-ho— la condició de persones amb capacitat d'accés en igualtat de condicions a la societat del benestar. Paral·lelament l'activitat agrícola no és que passi per un moment gaire brillant, i ens enganyaríem si penséssim que a la pagesia catalana li esperen temps millors, no crec que el que ens esperi sigui un camí de roses, i menys encara amb les estructures productives que tenim, i les comercials, que comencen a fer aigües pertot arreu. Tampoc tenim el suport social ni polític necessari per treure en molts casos de la marginalitat l'agricultura catalana, malauradament per a nosaltres aquest país no ha apostat mai per la seva agricultura. Sobretot aquestes últimes dècades, la davallada d'actius agraris no és una casualitat, ni la constant pèrdua de renda de la pagesia tampoc és obra de l'esperit sant.

Jo he tingut el plaer de compartir amb el Pep Suñé, lluites, esperances, frustracions i un grapat de vivències enriquidores per a qualsevol persona que vulgui entendre la vida com un viatge per la nostra història, la que ens és més propera, la vivencial, aquella que et fa trobar persones amb els mateixos problemes, amb les mateixes il·lusions, la d'aquelles persones que creuen que la lluita, i la capacitat de canviar i millorar les coses, només es poden fer d'una manera determinada; la solidaritat, i la lluita col·lectiva!... com les generacions que ens han precedit. Poques són les persones que tenen la capacitat de transmetre un lideratge com ho ha fet el Pep, i encara menys poder plasmar en una crònica escrita allò que va viure, allò que milers de pagesos i pageses vam viure aquells anys.

ÍNDEX

SOBRE EL LLIBRE, per Toni Bonet i Eva Pomares	9
PRÒLEG, per Pep Riera	11
ELS ARTICLES	
AGRICULTURA	17
<i>Introducció, per Salomó Torres</i>	18
Bonsai.....	20
Sequera	21
SOS.....	22
Olivers.....	23
OPFH = escanyapagesos	24
Cereals.....	25
Juguen amb nosaltres.....	26
Cítrics.....	27
Aigua.....	28
Producció integrada.....	29
La verema	30
De professió, pagès	31
Promeses?	32
Activitat, agroturisme	33
L'ametller.....	34
Pinten bastos.....	35
L'avellana.....	36
La PAC (1).....	37

Debat social	38
Fruita seca	39
Fem nosa	40
La castanya.....	41
La cultura de l'oli d'oliva	42
En què reconvertim?	43
El vi, emblemàtic	44
La victòria de la solidaritat	45
Cava	46
El porc senglar	47
Carburant.....	48
La PAC (2).....	49
COSTUMS	51
<i>Introducció, per Xavier Graset</i>	52
La Galera.....	53
Bitlles o birles	54
Temps de festes	55
Tots Sants	56
Sant Antoni.....	57
Romiatge	58
L'agost	59
Dites	60
Sant Roc de Paüls	61
De sol a sol	62
Sant Josep.....	63
Contrastos	64
MEDI AMBIENT	65
<i>Introducció, per Martí Boada</i>	66
Les muntanyes	67
Catalunya, on et porten?.....	68
Contrafoc	70
Xarxa Natura 2000	72
Primera víctima.....	73
Ja hi tornem a ser: la culpa, per a nosaltres.....	74
Pedra seca.....	76
Esgarrifat.....	77
Foc!	79

Agenda 21	80
S'espatlla?	81
Pluja	82
Gestió forestal.....	83
SINDICALISME	85
<i>Introducció, per Joan Caball</i>	86
De l'asfalt al terròs.....	88
Gasoil	89
Prevenir	90
Unió de Pagesos.....	91
Globalització	92
Fruita seca a Cartagena.....	93
L'euro	94
Vergonya	95
Pressupostos socials?.....	96
Colonitzats!!	97
Tertulians.....	98
Eleccions sindicals al camp	99
Josep Pàmies.....	100
Seguretat Social.....	101
Joan Brusca.....	102
TERRITORI.....	103
<i>Introducció, per Manolo Tomàs</i>	104
El vent	106
Per un medi rural viu	107
A les Terres de l'Ebre és hora de posar fil a l'agulla.....	109
Si us plau, parlem-ne.....	111
Inseguretat al camp.....	112
Terres de l'Ebre.....	113
Món rural.....	114
Prepotència i mentides	115
Noves tecnologies	116
Ajuntaments nous.....	117
Competitivitat?	118
Prat de Comte.....	119
PHN	120
Energia eòlica	121

140 *Índex*

ALTRES	123
Cadastre	124
Comissions	125
Incultes!	126
Homenatges i...?	127
Comebe	128
Pobles rurals	129
Rasquera.....	130
Ha mort un pagès	131
Festa de celebració de l'avellana.....	132
La Moreneta	135

